

"Šis ir sieviešu gadsimts: mēs pilnībā nerealizēsim savu potenciālu, ja puse cilvēces paliks atstumta malā."

(ANO ģenerālsekretārs, Kopsavilkuma pārskats par Ilgtspējīgas attīstības programmu pēc 2015. gada)

Kā mums atgādinājis ANO ģenerālsekretārs, dzimumu līdztiesība un sieviešu līdzdalības pastiprināšana nav saistīta tikai ar cilvēktiesībām. Tā ir arī būtiska ilgtspējīgas attīstības sastāvdaļa: ieguldot līdzekļus sieviešu un meiteņu stāvokļa uzlabošanā, var ieviest ievērojamas pārmaiņas ne vien viņu pašu dzīvē – tas daudz ko maina arī viņu ģimenēs, kopienās, sabiedrībā un tautsaimniecībā.

Mēs nešaubāties, ka sieviešu iespēju uzlabošanas un cilvēktiesību tematikai jābūt attīstības darba kārtības pamatā pēc 2015. gada. Latvijas prezidentūra Eiropas Savienības Padomē, kas norit Eiropas gadā attīstībai (*European Year for Development*), sniedz lielisku iespēju pievērst uzmanību šiem jautājumiem.

Viens no galvenajiem prezidentūras notikumiem attīstības jomā ir Augsta līmeņa konference par sieviešu iespēju un tiesību stiprināšanu un ilgtspējīgu attīstību, kas notiks Rīgā 2. martā. Šis pasākums pulcēs dalībniekus no visdažādākajām nozarēm; viņi meklēs risinājumus, lai nodrošinātu sieviešu tiesības un piekļuvi tirgiem un ekonomiskajiem resursiem un atraisītu viņu ekonomisko potenciālu darbībai laikposmā pēc 2015. gada. Paneldiskusijās uzsvērs sieviešu-uzņēmēju veiksmes stāstus un labās prakses piemērus labvēlīgas vides radīšanā, kas nodrošina sievietēm iespējas pilnvērtīgi iekļauties ekonomikas procesos.

Mēs ceram, ka pasākuma rezultāti palīdzēs arī rosināt ES attīstības ministrus uz domu apmaiņu dzimumu līdztiesības jautājumos: šādu diskusiju plānojam sarīkot attiecīgajā ES Padomes maija sēdē. Mēs vēlamies nodrošināt augstākā līmeņa vadības līdzdalību un atbalstu un mudināt to veicināt sieviešu un meiteņu tiesības un iespējas gan starptautiskos procesos, piemēram, diskusijās par attīstības ietvaru laikposmam pēc 2015. gada, gan ES iekšējās norisēs, proti, izstrādājot Padomes secinājumus par dzimumu līdztiesību un attīstību (*Council Conclusions on Gender and Development*), kurus paredzēts pieņemt maijā.

Lai gan sieviešu ekonomisko iespēju uzlabošana ir būtisks faktors dzimumu līdztiesības sasniegšanā, to nevar aplūkot atrauti no citām jomām. Mums vajadzīga visaptveroša pieeja, kas iekļauj virkni mērķu, tostarp novērst vardarbību pret sievietēm un meitenēm, aizsargāt viņu seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesības, uzlabot izglītības pieejamību meitenēm un dot sievietēm iespēju piedalīties politikas procesos. Visi šie elementi ir savstarpēji saistīti: pētījumi liecina, ka, piemēram, ja meitenēm dod iespēju mācīties gadu ilgāk, viņām ir izredzes saņemt

par 10–20% lielāku algu un ka sievietēm-mātēm, kas ilgāk izglītojušās, ir labāka veselība, mazāk bērnu un veselīgāki bērni, kā arī plašākas ekonomiskās iespējas. Partnerība ir viens no būtiskākajiem risinājumiem efektīvai sieviešu iespēju uzlabošanai visā pasaulē. Pēdējos gados Latvijas NVO ar Latvijas un starptautisku institūciju atbalstu sadarbojas ar Centrālāzijas valsts iestādēm un pilsonisko sabiedrību, kas risina tādus jautājumus kā sieviešu diskriminācija un vardarbība pret sievietēm. Šobrīd Latvijas partneri Centrālāzijā izstrādā sociālās programmas sieviešu tiesību aizsardzībai. Vairākās kopienās ir palielinājies to sieviešu skaits, kuras piedalās vietēja līmeņa lēmumu pieņemšanā.

Mēs nevaram neizmantot šādu vēsturisku iespēju radīt pasaules mēroga programmu, kas atbalsta un veicina sieviešu un meiteņu cilvēktiesības un iespējas. Mums jāturpina uzskatīt dzimumu līdztiesību par mūsu kopīgu vērtību un vienotu mērķi visās dzīves jomās.

Sākotnēji publicēts: <https://europa.eu/eyd2015/lv/latvia/posts/juhansone-raksts-sievietes>